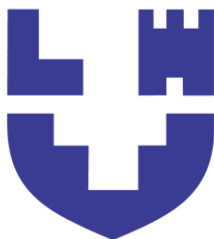

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

МЕДІАПРАВО

Методичні вказівки
до семінарських занять та виконання самостійних робіт для
здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
освітньої програми «Медіакомунікації та PR»
галузі знань «С Соціальні науки, журналістика, інформація»
спеціальності «С7 Журналістика»
денної та заочної форм навчання

Луцьк 2026

УДК 34:070

Г 72

Електронна копія друкованого видання передана для внесення в репозиторій ЛНТУ

Директор бібліотеки _____ Н.П. Поліщук

Рекомендовано до видання вченою радою факультету бізнесу та права ЛНТУ, протокол № ____ від «__» _____ 2026 року.

Голова вченої ради факультету бізнесу та права _____ Л.Л. Ковальська

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри права ЛНТУ, протокол № ____ від «__» _____ 2026 року

Завідувач кафедри права _____ В.В. Аніщук

Укладач: _____ С.Г. Зицик, кандидат юридичних наук, доцент кафедри права ЛНТУ

Рецензент: _____ Н.В. Рябих, кандидат юридичних наук, доцент кафедри права ЛНТУ

Відповідальний за випуск: _____ С.Г. Зицик, кандидат юридичних наук, доцент кафедри права ЛНТУ.

Г 72 Медіаправо. [Текст]: методичні вказівки до семінарських занять та виконання самостійних робіт для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти освітньої програми «Медіакомунікації та PR» галузі знань «С Соціальні науки, журналістика, інформація» спеціальності «С7 Журналістика» денної та заочної форм навчання / уклад. С.Г. Зицик. Луцьк. ЛНТУ, 2026 с. 45.

Видання містить методичні вказівки до семінарських занять та виконання самостійних робіт з дисципліни «Медіаправо», перелік літератури для підготовки здобувачів. В основу методичних вказівок покладені підручники кращих українських науковців з медіаправа.

© Зицик С.Г., 2026

ЗМІСТ

Передмова

1. Тематика завдань

Тема 1. Поняття, джерела та основні категорії медіаправа

Тема 2. Інформаційні відносини та суб'єкти медіаправа

Тема 3. Регулювання доступу до інформації

Тема 4. Регулювання захисту даних

Тема 5. Регулювання діяльності мас-медіа

Тема 6. Суспільне телебачення і радіомовлення

Тема 7. Юридичні основи видавничої діяльності

Тема 8. Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення та її повноваження

Тема 9. Правові основи онлайн-медіа

Тема 10. Правовий статус журналіста

Тема 11. Авторське право в мас-медіа

Тема 12. Дифамація

Тема 13. Принципи і суть реклами

Тема 14. Реклама в різних типах медіа

2. Практичні завдання

3. Тренінги

4. Тестові завдання для перевірки знань

5. Рекомендовані теми рефератів

Список рекомендованих джерел

ПЕРЕДМОВА

Медіаправо є досить новою галуззю правового регулювання для вітчизняної правової системи. На даний час законодавство про медіа перебуває на етапі становлення, а окремі правові інститути потребують комплексного наукового осмислення. Прийняття у 2022 р. Закону України “Про медіа” стало поштовхом розвитку теорії та практики застосування норм медіаправа та формування відповідних правовідносин.

У зв’язку з цим актуалізувалася необхідність створення окремих навчальних компонентів для майбутніх журналістів і правників, які мають бути обізнані в особливостях державної політики у сфері медіа та механізмах правового регулювання діяльності ЗМІ в Україні.

Актуальність медіаправа також обумовлена подіями останніх трьох років, які змусили суспільство переглянути ставлення до інформації, інформаційної безпеки, а також медіа. Пандемія та збройна агресія рф проти України створили нові виклики і одночасно сприяли перегляду доктрини розвитку медіа, зокрема особлива увага сьогодні надається протидії дезінформації та перевірці достовірності й повноти відомостей, які поширюються українськими медіа.

Ці чинники сприяли розвитку теорії медіаправа та змусили науковців привернути увагу до діяльності ЗМІ. У методичних рекомендаціях досліджено природу медіа як об’єкта правового регулювання в Україні; проаналізовано основні категорії медіаправа як складової правової системи України; розглянуто правове становище окремих суб’єктів медіаправа та правові підстави їхньої діяльності; окреслено правовий статус Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення; охарактеризовано особливості спільного регулювання у сфері медіа; досліджено зміст та сутність правопорушень та юридичної відповідальності в медіаправі; проаналізовано особливості правового регулювання медіа в умовах збройної агресії.

1. ТЕМАТИКА ЗАВДАНЬ

ТЕМА 1. Поняття, джерела та основні категорії медіаправа

План

- 1.1. Інформаційна сфера як об'єкт правового регулювання.
- 1.2. Поняття медіаправа.
- 1.3. Джерела медіа-права.
- 1.4. Характеристика нормативної бази.
- 1.5. Предмет та методи правового регулювання.

Питання для самоперевірки

1. Охарактеризуйте інформаційну сферу як об'єкт правового регулювання.
2. Дайте визначення поняття медіаправа.
3. Назвіть джерела медіаправа.
4. Охарактеризуйте Конвенцію Ради Європи “Про захист осіб у зв'язку з автоматизованою обробкою персональних даних” від 28 січня 1981 р.
5. У чому полягають Рекомендації 1506 (2001) “Про свободу вираження поглядів та інформації у ЗМІ в Європі”.
6. У чому полягає аналітичний метод правового регулювання?

ТЕМА 2. Інформаційні відносини та суб'єкти медіаправа

План

- 2.1. Поняття, ознаки, види інформаційних відносин.
- 2.2. Суб'єкти інформаційних відносин.
- 2.3. Суб'єкти медіаправа.
- 2.4. Інформація як об'єкт інформаційних відносин.

Питання для самоперевірки

1. Визначте особливості інформаційних правовідносин.
2. Назвіть види правовідносин у сфері медіа.
3. Яким чином набувають правосуб'єктності учасники правовідносин у сфері медіа?

4. Визначте суб'єкти у сфері аудіовізуальних медіа.
5. Охарактеризуйте статус суб'єктів у сфері друкованих медіа.
6. Хто такі провайдери аудіовізуальних сервісів?

ТЕМА 3. Регулювання доступу до інформації

План

- 3.1. Право на інформацію та гарантії його забезпечення.
- 3.2. Види інформації.
- 3.3. Режими інформації.
- 3.4. Регулювання доступу до публічної інформації.
- 3.5. Відповідальність за порушення законодавства про інформацію.
- 3.6. Реалізація права на доступ до інформації за інформаційним запитом.
- 3.7. Доступ до інформації про особу.

Питання для самоперевірки

1. Які нормативні акти визначають порядок здійснення та забезпечення права кожного на доступ до інформації?
2. Які є види інформації.
3. Яка відповідальність за нерозповсюдження відкритої інформації?
4. Яка відмінність державної таємниці від таємниці слідства?
5. Чи є може журналіст визначити статус інформації про себе як конфіденційної?

ТЕМА 4. Регулювання захисту даних

План

- 4.1. Захист персональних даних.
- 4.2. Відповідальність за поширення неправдивої інформації про фізичну, юридичну особу.
- 4.3. Спростування неправдивої інформації.
- 4.4. Моральна шкода.

Питання для самоперевірки

1. Чи можуть в публічній інформації міститися персональні дані?
2. Як здійснити захист від розповсюдження неправдивої інформації?
3. Чи пов'язано відшкодування моральної шкоди із понесенням матеріальних збитків? Як визначити суму моральної шкоди?
4. Яка процедура спростування неправдивої інформації?
5. Чи містяться персональні дані в юридичній особі?

ТЕМА 5. Регулювання діяльності мас-медіа

План

- 5.1. Організація діяльності мас-медіа, друкованих засобів масової інформації.
- 5.2. Заснування і державна реєстрація, статут мас-медіа.
- 5.3. Відносини між редакціями і посадовими особами мас-медіа і суспільством.
- 5.4. Відповідальність за порушення свободи діяльності медіа.

Питання для самоперевірки

1. Що таке ліцензійні умови у сфері медіа? Хто їх визначає?
2. Яким медіа необхідна державна реєстрація і отримання ліцензії?
3. Які документи необхідно подати для державної реєстрації суб'єкта у сфері медіа?
4. Хто може розраховувати на отримання ліцензії поза конкурсом?
5. Хто веде реєстр суб'єктів у сфері медіа?

ТЕМА 6. Суспільне телебачення і радіомовлення

План

- 6.1. Започаткування і розвиток суспільного мовлення.
- 6.2. Правове положення «Національної суспільної телерадіокомпанії України» (НСТУ).
- 6.3. Забезпечення незалежності суспільного мовлення.

6.4. Статут і органи управління НСТУ.

Питання для самоперевірки

1. Кому належать акції акціонерного товариства "Національна суспільна телерадіокомпанія України"?
2. Назвіть принципи, на яких базується діяльність НСТУ.
3. Визначте основні завдання НСТУ.
4. Хто є засновником НСТУ?
5. Що визначає редакційний статут НСТУ?

ТЕМА 7. Юридичні основи видавничої діяльності

План

- 7.1. Структура, організація і здійснення видавничої справи.
- 7.2. Правовий статус замовників, видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів.
- 7.3. Права та обов'язки видавців.
- 7.4. Відповідальність суб'єкта видавничої справи.
- 7.5. Книжкова палата України.

Питання для самоперевірки

1. Кого відносять до суб'єктів видавничої справи?
2. Які повноваження (права) засновника (учасників) суб'єкта видавничої справи?
3. Визначте права та обов'язки видавців.
4. Коли припиняється діяльність суб'єкта видавничої справи?
5. У чому полягає діяльність Книжкової палати України?

ТЕМА 8. Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення та її повноваження

План

- 8.1. Статус Національної ради.
- 8.2. Принципи діяльності Національної ради.
- 8.3. Склад Національної ради.
- 8.4. Статус та оплата праці членів Національної ради.
- 8.5. Повноваження членів Національної ради.

Питання для самоперевірки

1. У чому полягає незалежність членів Національної ради?
2. Які повноваження голови Національної ради?
3. Яка процедура обрання та призначення членів Національної ради?
4. Охарактеризуйте повноваження членів Національної ради.
5. Який правовий статус актів Національної ради?

ТЕМА 9. Правові основи онлайн-медіа

План

- 9.1. Правове регулювання онлайн-медіа в Україні.
- 9.2. Відповідальність за поширення інформації в інтернеті.
- 9.3. Рішення Європейського суду з прав людини щодо свободи вираження поглядів в інтернеті.

Питання для самоперевірки

1. Чи є добровільна реєстрація онлайн-медіа?
2. Які відомості потрібно подати для реєстрації онлайн-медіа?
3. У чому полягають зобов'язання щодо прозорості для онлайн-медіа?
4. Яка відповідальність онлайн-медіа за незаконну передвиборну агітацію?
5. Яким чином можна домогтися заборони діяльності онлайн-медіа?

ТЕМА 10. Правовий статус журналіста

План

- 10.1. Конституційно-правові і міжнародні норми журналістської діяльності.
- 10.2. Права, обов'язки і відповідальність журналіста при виконанні службових обов'язків.
- 10.3. Гарантії діяльності, охорона і захист журналістів при виконанні службових обов'язків.
- 10.4. Захист журналістських джерел.

10.5. Відповідальність за посягання на життя і здоров'я журналіста.

10.6. Рішення Європейського суду з прав людини щодо свободи вираження поглядів.

Питання для самоперевірки

1. У чому полягає конституційне право на свободу думки і слова, на вільне вираження своїх поглядів і переконань?
2. Чи має журналіст право не розкривати джерело інформації або інформацію?
3. Які обов'язки журналіста?
4. Який документ підтверджує статус журналіста?
5. Куди журналісту заборонено заходити?

ТЕМА 11. Авторське право в мас-медіа

План

- 11.1. Об'єкти та суб'єкти авторського права.
- 11.2. Виникнення і реєстрація авторського права.
- 11.3. Особисті немайнові і майнові права авторів.
- 11.4. Вільне використання творів.
- 11.5. Дотримання авторського права в діяльності медіа та в інтернеті.
- 11.6. Суміжні права.
- 11.7. Відповідальність за порушення авторських і суміжних прав.

Питання для самоперевірки

1. У чому полягають майнові права у сфері авторського права?
2. У чому полягають немайнові права у сфері авторського права?
3. Які авторські права має журналіст, який працює за контрактом?
4. Назвіть об'єкти та суб'єкти авторського права.
5. Які підстави виникнення авторського права?

ТЕМА 12. Дифамація

План

- 12.1. Поняття дифамації.
- 12.2. Дифамаційний делікт і його складові.
- 12.3. Сторони у справах про дифамацію.
- 12.4. Звільнення від відповідальності у справах про дифамацію.

Питання для самоперевірки

1. Яка нормативні акти визначають захист честі і гідності.
2. Чи можна розповсюджувати персональні дані державного службовця, який принижує громадян?
3. Чи можна критикувати державного (політичного) діяча?
4. Який правовий статус особи, стосовно якої була поширена неправдива інформація?
5. Які підстави звільнення від відповідальності у справах про дифамацію?

ТЕМА 13. Принципи і суть реклами

План

- 13.1. Поняття реклами та її різновиди.
- 13.2. Загальні вимоги до реклами.
- 13.3. Обмеження щодо окремих видів товарів та послуг.
- 13.4. Реклама і діти.
- 13.5. Контроль і відповідальність за порушення законодавства про рекламу.

Питання для самоперевірки

1. Чим зовнішня реклама відрізняється від внутрішньої?
2. Чи потрібно платити за дозвіл на рекламу? Як його отримати?
3. Які товари і послуги рекламувати заборонено?
4. Яка реклама з дітьми заборонена?
5. Чим відрізняється реклама від вивіски?

ТЕМА 14. Реклама в різних типах медіа

План

- 14.1. Особливості розміщення реклами на телебаченні, радіо, у пресі, інших медіа.
- 14.2. Соціальна реклама.
- 14.3. Контроль і відповідальність за порушення законодавства про рекламу.

Питання для самоперевірки

1. Що таке недобросовісна реклама?
2. Чи заборонена порівняльна реклама?
3. Які обмеження для реклами у лінійних аудіовізуальних медіа?
4. Яким чином можуть розміщуватися рекламні ролики та телепродаж у лінійних та нелінійних аудіальних та аудіовізуальних медіа ?
5. Які особливості реклами в онлайн-медіа?

2. ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

Задача 1. Журналіст регіонального онлайн-видання "Свідок Волині" опублікував статтю, в якій критикував діяльність місцевого депутата. Депутат звернувся до суду з позовом про захист честі, гідності та ділової репутації, вимагаючи спростування інформації та значної грошової компенсації. Адвокат журналіста стверджує, що оприлюднена інформація є оціночними судженнями та критикою публічної особи, що захищено Конституцією України та Законом України "Про медіа".

Адвокат депутата наполягає на застосуванні норм Цивільного кодексу України, які регулюють право на повагу до гідності та недоторканність ділової репутації, а також посилається на нещодавнє Рішення Європейського суду з прав людини (ЄСПЛ) у справі, що стосувалася схожої ситуації в іншій країні.

Питання 1. Визначте поняття медіаправа як комплексної галузі права.

Питання 2. Класифікуйте джерела медіаправа за їх юридичною силою в ієрархічній системі (наприклад, міжнародні акти, закони України, підзаконні акти).

Питання 3. Оцініть правову колізію: Яке джерело права (національний закон, Конституція чи рішення ЄСПЛ) матиме пріоритет при вирішенні даного спору в українському суді? Обґрунтуйте свою відповідь, посилаючись на відповідні норми законодавства України.

Задача 2. Громадянин К. створив популярний Telegram-канал під назвою "Луцьк LIVE", який налічує 100 тисяч підписників. Він щодня публікує новини, аналітичні матеріали, а також проводить прямі ефіри з місця подій, інколи використовуючи нецензурну лексику та не перевіряючи джерела інформації.

Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення звернулася до громадянина К. з вимогою зареєструвати його канал як суб'єкт у сфері медіа, дотримуватися стандартів журналістики та припинити використання ненормативної лексики, посилаючись на новий Закон України "Про медіа" та Рішення Національної ради.

Питання 1. Дайте визначення поняттю "медіа" згідно з чинним законодавством України. Чи підпадає Telegram-канал під це визначення?

Питання 2. Визначте, які джерела права регулюють діяльність подібних онлайн-платформ та блогерів (перелік конкретних нормативних актів).

Питання 3. Проаналізуйте вимогу Національної ради: Чи зобов'язаний власник великого Telegram-каналу проходити офіційну реєстрацію як суб'єкт медіа відповідно до актуальних джерел медіаправа? Які правові наслідки можуть настати у разі недотримання вимог?

Задача 3. Користувач соціальної мережі опублікував допис, у якому висловив критику щодо дій державного органу. Незабаром його допис було видалено адміністрацією платформи за порушення правил спільноти, а обліковий запис тимчасово заблоковано.

Користувач вважає, що його право на свободу вираження поглядів було порушено.

Питання 1. Які гарантії свободи слова передбачені Конституцією України та міжнародними правовими актами?

Питання 2. Яка межа між свободою вираження поглядів і порушенням правил спільноти в приватних цифрових платформах?

Питання 3. Чи має користувач правовий механізм захисту в разі блокування контенту адміністрацією соцмережі?

Питання 4. Чи можна вважати адміністрацію соцмережі відповідальною за дотримання прав людини в онлайн-середовищі?

Задача 4. Громадська організація подала запит до місцевого органу влади щодо надання інформації про рівень забруднення повітря в регіоні. У відповідь орган влади відмовився надати інформацію, посилаючись на те, що вона є службовою та не підлягає розголошенню.

Питання 1. Які види інформації відповідно до українського законодавства є екологічною інформацією та чи може вона бути обмеженою в доступі?

Питання 2. Чи належить інформація про стан довкілля до категорії службової інформації?

Питання 3. Які законодавчі гарантії забезпечують доступ громадськості до екологічної інформації?

Питання 4. Яким чином громадська організація може оскаржити відмову у наданні такої інформації?

Задача 5. Громадянин подав запит до державного органу на отримання публічної інформації, але отримав відмову без пояснення причин.

Питання 1. Яке поняття публічної інформації встановлене чинним законодавством України?

Питання 2. У яких випадках державний орган має право відмовити у наданні публічної інформації?

Питання 3. Які обов'язки покладаються на розпорядників інформації щодо надання відповіді на запит?

Питання 4. Які правові механізми оскарження безпідставної відмови передбачено для заявника?

Задача 6. Посадовець оприлюднив на особистій сторінці у Facebook фрагменти внутрішньої службової переписки щодо планів уряду на надзвичайну ситуацію. Його звільнили за порушення дисципліни.

Питання 1. Чи була розголошена інформація службовою? Наведіть ознаки такої інформації.

Питання 2. Чи є дії посадовця правопорушенням? Якщо так, то яке саме правопорушення він вчинив?

Питання 3. Чи правомірне звільнення посадовця? Які норми законодавства це регламентують?

Питання 4. Які види відповідальності можуть настати за розголошення службової інформації?

Задача 7. Працівник СБУ випадково переслав на особисту електронну пошту копію документа з грифом «цілком таємно». Пізніше стало відомо, що файл з цієї пошти потрапив у загальнодоступний хмарний сервіс.

Питання 1. Яка відповідальність передбачена за розголошення відомостей, що становлять державну таємницю?

Питання 2. Які категорії інформації можуть мати гриф «цілком таємно» відповідно до Закону України «Про державну таємницю»?

Питання 3. Які організаційні заходи повинні бути вжиті для запобігання витоку секретної інформації?

Питання 4. Чи є цей випадок порушенням режиму охорони державної таємниці?

Задача 8. Журналіст опублікував статтю про місцевого політика, в якій зазначив, у якій школі навчаються його діти, їхній вік, імена, гуртки, які вони відвідують, а також прикріпив фотографію біля навчального закладу.

У публікації йшлося про нібито «привілейовані умови» для його дітей у цій школі. Батько-політик заявив, що ця інформація є втручанням у його приватне та сімейне життя і створює ризик для безпеки дітей.

Питання 1. Чи є інформація про місце навчання дітей конфіденційною згідно з українським законодавством?

Питання 2. Чи зобов'язаний журналіст отримувати згоду батьків на публікацію такої інформації?

Питання 3. Чи можуть інтереси суспільства виправдати втручання у приватне життя неповнолітніх осіб?

Питання 4. Які форми відповідальності можуть настати для журналіста або редакції за публікацію цих даних?

Задача 9. Під час місцевих виборів в Україні, телеканал "Експрес-ТВ" в ефірі програми новин оприлюднив сюжет, у якому кандидата на посаду мера міста N звинуватили у використанні "брудних" передвиборчих технологій та фінансуванні з незаконних джерел.

У сюжеті були відсутні посилання на конкретні джерела інформації, а журналіст використовував оціночні судження та емоційно забарвлену лексику. Канал не надав можливості кандидату висловити свою позицію в цьому ж ефірі.

Кандидат звернувся зі скаргою до Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення, вимагаючи притягнути телеканал до відповідальності за порушення правил поширення інформації та неналежне висвітлення виборчого процесу.

Питання 1. Визначте ключові принципи та стандарти регулювання діяльності мас-медіа в Україні, які могли

бути порушені телеканалом (наприклад, об'єктивність, достовірність, збалансованість, заборона прихованої реклами).

Питання 2. Проаналізуйте, які конкретно норми законодавства (Закон України "Про медіа", Виборчий кодекс України) регулюють висвітлення виборів та поширення критичної інформації про кандидатів.

Питання 3. Оцініть повноваження Національної ради: Яке рішення може ухвалити Національна рада за результатами розгляду скарги? Які санкції (від попередження до штрафу) можуть бути застосовані до телеканалу "Експрес-ТВ"?

Задача 10. В умовах воєнного стану в Україні обласна військова адміністрація (ОВА) надіслала офіційного листа до всіх місцевих друкованих та онлайн-видань з вимогою "узгоджувати всі матеріали, що стосуються переміщення військової техніки, наслідків обстрілів та роботи критичної інфраструктури, з прес-службою ОВА перед публікацією".

Редактор незалежної газети "Правда" відмовився виконувати цю вимогу, посилаючись на статтю 15 Конституції України, яка забороняє цензуру.

Представник ОВА стверджує, що ці вимоги є легітимними обмеженнями, запровадженими відповідно до Указу Президента України про введення воєнного стану та Закону України "Про правовий режим воєнного стану", і спрямовані на забезпечення національної безпеки.

Питання 1. Розмежуйте поняття "цензура" та "легітимні обмеження" в діяльності мас-медіа.

Питання 2. Визначте, які джерела права (Конституція України, закони України, Укази Президента) регулюють діяльність медіа в особливих правових режимах (наприклад, воєнний стан).

Питання 3. Проаналізуйте правомірність вимоги ОВА: Чи є обов'язковим для медіа "узгодження" матеріалів з військовою адміністрацією? Які існують законні механізми обмеження поширення інформації під час війни і чи відповідають дії ОВА цим механізмам?

Задача 11. Голова обласної державної адміністрації (ОДА) зателефонував директору філії АТ "НСТУ" і висловив невдоволення критичним сюжетом про хід ремонту доріг в області,

який вийшов в ефірі регіональних новин. Голова ОДА наполягав на тому, щоб у наступних випусках новин "Суспільне" більше висвітлювало позитивні аспекти роботи адміністрації та утримувалося від "однобокої критики", погрожуючи ініціювати перевірку фінансування філії.

Директор філії, посилаючись на Закон України "Про суспільні медіа України", відмовився виконувати вказівки посадовця, стверджуючи, що це є втручанням у редакційну політику.

Питання 1. Визначте правовий статус АТ "НСТУ" (Національної суспільної телерадіокомпанії України) як суб'єкта медіаправа.

Питання 2. Проаналізуйте ключові принципи діяльності Суспільного мовника, зокрема принцип незалежності редакційної політики та заборону втручання державних органів у його діяльність.

Питання 3. Оцініть правомірність дій Голови ОДА: Чи мав він право давати такі вказівки? Якими нормативними актами захищена незалежність Суспільного мовника? Яким чином директор філії може захистити свої права та права телерадіокомпанії?

Задача 12. Парламент України під час розгляду проекту Державного бюджету на наступний рік ухвалив рішення про зменшення фінансування потреб АТ "НСТУ" на 30% від суми, передбаченої законом (0,2% видатків загального фонду Держбюджету України за попередній рік).

Депутати мотивували своє рішення необхідністю перерозподілу коштів на інші пріоритетні соціальні програми в умовах обмеженого бюджету. Правління АТ "НСТУ" заявило про порушення Закону України "Про суспільні медіа України" та звернулося до суду з позовом про визнання дій Верховної Ради України протиправними в частині зменшення гарантованого фінансування.

Питання 1. Визначте джерела фінансування Суспільного мовника згідно з чинним законодавством України.

Питання 2. Проаналізуйте норми законодавства, що гарантують мінімальний рівень фінансування та захищають стабільність бюджету НСТУ.

Питання 3. Оцініть судову перспективу позову: Яке рішення має ухвалити суд? Чи є обов'язковою для виконання норма про 0,2% видатків держбюджету, і які правові механізми забезпечують її дотримання?

Задача 13. Громадянин С., бажаючи швидко заробити на популярній темі, надрукував у місцевій типографії тираж у 1000 примірників книги "100 рецептів успіху" за власним рукописом.

Він не зареєструвався як суб'єкт видавничої справи у встановленому порядку і не розмістив у книзі жодних обов'язкових вихідних даних (ISBN, УДК, ББК, інформацію про тираж, місце видання, замовлення на друк тощо), щоб уникнути податків та ідентифікації.

Питання 1. Визначте ключові нормативно-правові акти, що регулюють видавничу діяльність в Україні.

Питання 2. Проаналізуйте обов'язки видавця: Чи зобов'язаний громадянин С. був реєструватися як суб'єкт видавничої справи для видання власної книги таким тиражем? Які вихідні дані є обов'язковими для кожного видання?

Питання 3. Оцініть правові наслідки: Яку юридичну відповідальність (адміністративну чи іншу) несе громадянин С. та/або типографія за порушення правил видавничої справи та розповсюдження неідентифікованої продукції?

Задача 14. Приватне видавництво "Нова Думка" вирішило перевидати класичний роман відомого українського письменника, який помер у 1955 році.

Керівництво видавництва вважає, що твір вже давно перейшов у суспільне надбання, і тому не потрібно ні з ким укладати договір чи сплачувати роялті.

Однак спадкоємці письменника (онук та правнук), дізнавшись про плани видавництва, звернулися до них з вимогою укласти ліцензійний договір та виплатити авторську винагороду, посилаючись на те, що майнові права на твір ще діють.

Питання 1. Визначте основні юридичні основи захисту авторського права у видавничій діяльності.

Питання 2. Проаналізуйте терміни чинності майнових авторських прав в Україні: Коли саме твір переходить у суспільне надбання?

Питання 3. Оцініть правомірність вимог спадкоємців та позиції видавництва: Хто має рацію в цій ситуації? Чи зобов'язане видавництво укладати договір та сплачувати винагороду за перевидання твору автора, який помер у 1955 році?

Задача 15. Телерадіокомпанія "Хвиля Свободи", що має ліцензію на аналогове ефірне мовлення, протягом останнього року систематично порушувала умови ліцензії, зокрема:

1. Змінила програмну концепцію без відповідного погодження з регулятором.
2. Систематично транслювала приховану комерційну рекламу у випусках новин.
3. Отримала два письмові попередження від Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення протягом року за ці порушення.

Після чергової перевірки Національна рада ухвалила рішення про анулювання ліцензії телерадіокомпанії "Хвиля Свободи" та звернулася до суду. Представник телекомпанії вважає рішення регулятора надмірним покаранням та стверджує, що Національна рада не мала права одразу звертатися до суду з вимогою анулювати ліцензію без застосування інших проміжних санкцій.

Питання 1. Визначте правовий статус та основні повноваження Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення як єдиного державного регулятора у сфері медіа.

Питання 2. Проаналізуйте процедуру застосування санкцій за порушення законодавства про медіа. Яка послідовність дій регулятора передбачена законом?

Питання 2. Оцініть правомірність рішення Національної ради: Чи були дотримані всі необхідні процедури перед зверненням до суду? Яке рішення, найімовірніше, ухвалить суд щодо анулювання ліцензії?

Задача 16. Адміністрація популярної в Україні платформи спільного доступу до відео отримала листа від Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення.

У листі Нацрада вимагала від платформи пройти процедуру добровільної реєстрації як суб'єкта у сфері медіа, призначити уповноваженого представника в Україні та надати детальну інформацію про алгоритми рекомендацій контенту.

Представники платформи відмовилися виконувати ці вимоги, мотивуючи це тим, що вони є лише посередником (хостингом), не створюють власний контент і не підпадають під пряме визначення "аудіовізуального медіа на замовлення" згідно з Законом України "Про медіа".

Питання 1. Визначте повноваження Національної ради щодо регулювання діяльності онлайн-платформ та провайдерів послуг спільного доступу до інформації.

Питання 2. Проаналізуйте законодавчу базу: Які критерії визначають, чи підлягає онлайн-платформа регулюванню з боку Нацради? Які існують види реєстрації для різних типів медіа?

Питання 3. Оцініть правомірність вимог Національної ради: Чи має регулятор достатні повноваження вимагати реєстрацію від такої платформи та отримувати дані про її внутрішні алгоритми? Які правові наслідки можуть настати для платформи у разі невиконання вимог?

Задача 17. Пан Іван є власником популярного новинного веб-сайту "Міські Вісті", який працює вже п'ять років, має велику аудиторію та публікує новини міста. Сайт функціонує як онлайн-медіа, поширює масову інформацію, але ніколи не проходив жодної державної реєстрації.

З набранням чинності нового Закону України "Про медіа", Іван почув різні думки: одні колеги стверджують, що тепер усі онлайн-медіа зобов'язані зареєструватися в Національній раді України з питань телебачення і радіомовлення, інші - що реєстрація залишається добровільною. Іван хоче знати свій правовий статус та можливі ризики роботи без офіційної реєстрації.

Питання 1. Визначте ключовий нормативно-правовий акт, який регулює діяльність онлайн-медіа в Україні.

Питання 2. Проаналізуйте вимоги законодавства щодо реєстрації онлайн-медіа: Чи є реєстрація для "Міських Вістей" обов'язковою чи добровільною?

Питання 3 .Оцініть правові наслідки: Які права та обов'язки виникають у зареєстрованого онлайн-медіа порівняно з незареєстрованим? Чи поширюється дія Закону "Про медіа" на незареєстровані онлайн-медіа?

Задача 18. Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення під час моніторингу виявила, що на сайті онлайн-медіа "Новини країни" (яке добровільно зареєструвалося як суб'єкт медіа) було опубліковано матеріал, який містив ознаки мови ворожнечі (hate speech) щодо певної соціальної групи.

Регулятор розпочав процедуру перевірки. Представник онлайн-медіа заперечує порушення і стверджує, що онлайн-медіа не може бути притягнуто до відповідальності за зміст контенту так само жорстко, як традиційні телеканали, оскільки швидкість поширення інформації в інтернеті унеможлиблює попередній контроль.

Питання 1. Визначте правові основи заборони поширення мови ворожнечі та дискримінаційного контенту в онлайн-медіа.

Питання 2. Проаналізуйте повноваження Національної ради: Які контрольні функції та повноваження має Національна рада щодо зареєстрованих онлайн-медіа?

Питання 3. Оцініть правомірність дій сторін: Які санкції може застосувати Національна рада до зареєстрованого онлайн-медіа за таке порушення (наприклад, штраф, тимчасова заборона поширення окремого контенту)? Якими мають бути дії медіа для дотримання закону?

Задача 19. Журналіст здійснював відеозйомку під час публічного заходу в міському парку. Він мав при собі посвідчення представника засобу масової інформації. Під час зйомки до нього підійшли поліцейські та затримали його без пояснення причин. Після кількох годин у відділку його відпустили без складання протоколу.

1. Які права має журналіст під час висвітлення публічних заходів згідно з українським законодавством?

Питання 2. Чи були дії правоохоронців у цій ситуації правомірними з огляду на порядок затримання?

Питання 3. Які ознаки складу кримінального правопорушення передбачено статтею 171 Кримінального кодексу України?

Питання 4. Які механізми захисту має журналіст у разі незаконного затримання або перешкоджання його професійній діяльності?

Задача 20. Журналіст подав запит до органу місцевого самоврядування про надання публічної інформації, але отримав відмову без належного обґрунтування.

Питання 1. Які вимоги до відповіді на запит на публічну інформацію встановлені Законом України «Про доступ до публічної інформації»?

Питання 2. У яких випадках орган місцевого самоврядування має право відмовити в наданні публічної інформації?

Питання 3. Чи є правомірною відмова без обґрунтування? Які норми закону регламентують обов'язок надавати мотивацію?

Питання 4. Які дії може вжити журналіст для оскарження незаконної відмови в наданні публічної інформації?

Задача 21. Журналіст був звільнений без попередження та без виплати належної компенсації.

Питання 1. Які гарантії щодо звільнення працівника передбачені трудовим законодавством України?

Питання 2. У яких випадках роботодавець має право звільнити журналіста без попереднього повідомлення?

Питання 3. Які компенсації та виплати зобов'язаний надати роботодавець при звільненні журналіста?

Питання 4. Які дії може вжити працівник у разі порушення його трудових прав (зокрема, куди звертатися)?

Задача 22. Журналіст використав фотографію з соціальної мережі у своєму матеріалі без дозволу автора.

Питання 1. Які правові наслідки можуть виникнути?

Задача 23. Редакція опублікувала інтерв'ю з політиком без його попереднього погодження.

Питання 1. Чи є це порушенням авторських прав?

Задача 3. У сюжеті новин було використано фрагмент фільму для ілюстрації події.

Питання 1. Чи потрібно було отримувати дозвіл на таке використання?

Задача 24. Громадянин виявив, що в соціальній мережі поширюється інформація, яка, на його думку, є недостовірною та завдає шкоди його репутації.

Питання 1. Яке правове значення має поняття «недостовірна інформація» в контексті захисту честі, гідності та репутації?

Питання 2. Якими способами громадянин може захистити свою репутацію у разі поширення недостовірної інформації в соцмережах?

Питання 3. Який порядок доведення недостовірності інформації та хто несе відповідальність за її поширення?

Питання 4. Чи передбачає чинне законодавство можливість притягнення до відповідальності за поширення недостовірної інформації в Інтернеті? Якщо так, то яку саме?

Задача 25. У друкованому ЗМІ опубліковано статтю, яка містить недостовірну інформацію про підприємство, що завдало йому шкоди.

Питання 1. Які правові механізми захисту ділової репутації передбачені для юридичної особи у разі поширення недостовірної інформації у ЗМІ?

Питання 2. Яка інформація вважається недостовірною відповідно до чинного законодавства України, і як доводиться її недостовірність?

Питання 3. Який порядок подання позову про спростування недостовірної інформації та відшкодування шкоди?

Питання 4. Які обов'язки несе засіб масової інформації щодо перевірки достовірності опублікованих відомостей?

Задача 26. Журналіст опублікував статтю, в якій розкрив конфіденційну інформацію про особу без її згоди.

Питання 1. Яка інформація вважається конфіденційною відповідно до чинного законодавства України, та які правові наслідки має її розголошення без згоди особи?

Питання 2. Які обмеження встановлено для журналістської діяльності щодо поширення персональних або чутливих даних?

Питання 3. Чи є обов'язковою згода особи на оприлюднення конфіденційної інформації, якщо вона стала фігурантом публічного матеріалу?

Питання 4. Які форми юридичної відповідальності можуть наставати для журналіста чи редакції за розголошення конфіденційної інформації?

Задача 27. Під час прямої трансляції виступу Президента України з нагоди Дня Незалежності на одному з національних телеканалів було здійснено вставку рекламного блоку зі спортивним харчуванням.

Питання 1. Які законодавчі обмеження існують щодо розміщення реклами під час трансляції офіційних заходів?

Питання 2. Чи вважається порушенням переривання прямої трансляції публічного звернення Президента?

Питання 3. Які повноваження має Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення у випадку порушення рекламного законодавства?

Питання 4. Яка відповідальність передбачена за порушення правил трансляції офіційних повідомлень?

Задача 28. Компанія «Здорова Нація» розмістила соціальну рекламу на білбордах із закликом до вакцинації, але в нижньому кутку була вказана назва фармацевтичного бренду-виробника вакцини.

Питання 1. Яке визначення соціальної реклами закріплене у чинному законодавстві України?

Питання 2. Чи допускається згадка комерційного бренду в матеріалах соціальної реклами?

Питання 3. Які вимоги до маркування та ідентифікації реклами встановлені законом?

Питання 4. Яка відповідальність передбачена за порушення ознак соціальної реклами?

Задача 29. У центрі міста без погодження з місцевими органами влади було розміщено LED-екран, на якому транслюється

реклама розпродажу техніки. Екран світиться цілодобово та відволікає водіїв.

Питання 1. Які дозвільні процедури встановлено для розміщення зовнішньої реклами в населених пунктах?

Питання 2. Хто є уповноваженим органом контролю за законністю розміщення зовнішньої реклами?

Питання 3. Які вимоги існують щодо безпеки дорожнього руху при встановленні зовнішньої реклами?

Питання 4. Яка відповідальність передбачена за розміщення реклами без дозволу або з порушенням правил?

Задача 30. У телевізійній рекламі шоколадного батончика знялася дитина віком 5 років. У ролик уона самостійно розігрівала плити, готує страву з батончиком і вживає вислів: «Мама каже – тільки він і нічого більше!»

Питання 1. Які законодавчі обмеження існують щодо участі дітей у рекламі в Україні?

Питання 2. Чи є порушенням безпеки участь дитини в сценах із самостійним користуванням плитою?

Питання 3. Які правила регулюють вік дитини в рекламному контенті, особливо щодо харчових продуктів?

Питання 4. Яка відповідальність передбачена за порушення законодавства щодо реклами за участю дітей?

3. ТРЕНІНГИ

Порядок проведення тренінгу:

1. Вступна частина проводиться з метою ознайомлення здобувачів з темою тренінгового заняття.

2. Організаційна частина полягає у створенні робочого настрою у колективі здобувачів, визначенні правил проведення тренінгового заняття. Можлива наявність роздаткового матеріалу у вигляді таблиць, бланків документів та презентації.

3. Практична частина реалізовується шляхом виконання завдань самостійно та у групах здобувачів у кількості 3-5 осіб з певних проблемних питань теми тренінгового заняття.

4. Підведення підсумків. Обговорюється результати виконаних завдань у групах. Обмін думками з питань, які виносилися на тренінгові заняття.

Тематика тренінгів:

Тренінг № 1. Тематика: судовий розгляд справи про перешкодження законній професійній діяльності журналістів.

Тренінг № 2. Тематика: захист інтелектуальної власності у сфері медіа.

4. ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПЕРЕВІРКИ ЗНАНЬ

1. Що таке медіаправо як галузь права?

- А) Сукупність норм, що регулюють виключно авторські права журналістів.
- Б) Комплексна галузь права, що регулює суспільні відносини у сфері створення, розповсюдження та споживання масової інформації.
- В) Розділ адміністративного права, що займається реєстрацією ЗМІ.
- Г) Норми міжнародного права, що стосуються свободи слова.

2. Який з перелічених принципів є фундаментальним для медіаправа?

- А) Принцип державної цензури.
- Б) Принцип монополії на інформацію.
- В) Принцип свободи вираження поглядів та поширення інформації.
- Г) Принцип обмеження доступу до публічної інформації.

3. Який нормативно-правовий акт має найвищу юридичну силу в ієрархії джерел медіаправа України?

- А) Закон України "Про медіа".
- Б) Постанова Кабінету Міністрів України.
- В) Конституція України.
- Г) Указ Президента України.

4. Який із зазначених документів є основним спеціальним законом, що регулює діяльність медіа в Україні з 2023 року?

- А) Закон України "Про інформацію".
- Б) Закон України "Про авторське право і суміжні права".
- В) Закон України "Про телебачення і радіомовлення". (Втратив чинність)
- Г) Закон України "Про медіа".

5. Яке міжнародне джерело права має обов'язковий характер для України після його ратифікації Верховною Радою?

- А) Рекомендації Ради Європи.
- Б) Загальна декларація прав людини.
- В) Директива ЄС про аудіовізуальні медіапослуги.
- Г) Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (у частині ст. 10).

6. Який орган в Україні здійснює державне регулювання та нагляд у сфері медіа?

- А) Міністерство культури та інформаційної політики України.
- Б) Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення.

(з 2023 року – Національна рада України з питань медіа)

В) Служба безпеки України.

Г) Верховна Рада України.

7. Який вид цензури прямо заборонений Конституцією України?

А) Комерційна цензура (рекламні обмеження).

Б) Політична цензура (заборона поширення інформації про політичну діяльність).

В) Самоцензура журналістів.

Г) Військова цензура (під час воєнного стану).

8. Чи можуть рішення Європейського суду з прав людини (ЄСПЛ) бути джерелом медіаправа в Україні?

А) Ні, вони мають лише рекомендаційний характер.

Б) Так, якщо вони стосуються України, а їхні висновки враховуються при застосуванні національного законодавства.

В) Так, вони автоматично скасовують українські закони.

Г) Тільки якщо про це є окреме рішення Верховного Суду України.

9. До якого виду джерел права належать рішення Національної ради України з питань медіа (наприклад, про видачу ліцензії чи накладення штрафу)?

А) Нормативно-правові акти.

Б) Індивідуальні правові акти (акти застосування права).

В) Міжнародні договори.

Г) Судові прецеденти.

10. Що не є предметом регулювання медіаправа?

А) Порядок реєстрації онлайн-медіа.

Б) Вимоги до розміщення політичної реклами.

В) Правила дорожнього руху для транспорту, що перевозить пресу.

Г) Захист професійної таємниці журналіста (джерела інформації).

11. Що є предметом регулювання інформаційних відносин у контексті медіаправа?

А) Виключно процес купівлі-продажу рекламного часу на телебаченні.

Б) Відносини, що виникають у процесі реалізації права на інформацію, її створення, збирання, зберігання, використання та поширення.

В) Правила користування поштовими послугами для доставки преси.

Г) Взаємовідносини між власниками медіа та їхніми інвесторами.

12. Який із перелічених елементів не є обов'язковою складовою інформаційних відносин?

- А) Суб'єкти (учасники відносин).
- Б) Об'єкт (інформація, інформаційні ресурси, право на інформацію).
- В) Зміст (права та обов'язки сторін).
- Г) Фінансова вигода для всіх учасників.

13. Хто з наведених осіб має спеціальний правовий статус як суб'єкт медіаправа і користується додатковими гарантіями захисту своєї професійної діяльності?

- А) Пересічний споживач новин.
- Б) Власник друкарні.
- В) Журналіст.
- Г) Рекламодавець.

14. До якої категорії суб'єктів медіаправа відноситься Національна рада України з питань медіа?

- А) Суб'єкти інформаційної діяльності (медіа).
- Б) Суб'єкти владних повноважень (органи державного регулювання).
- В) Споживачі інформації.
- Г) Міжнародні організації.

15. Який із цих суб'єктів є прикладом лінійного аудіовізуального медіа відповідно до Закону України "Про медіа"?

- А) Веб-сайт новин (онлайн-медіа).
- Б) Канал на YouTube (аудіовізуальний сервіс на замовлення).
- В) Загальнонаціональна телевізійна компанія "Суспільне".
- Г) Друкований журнал "Кореспондент".

16. Який правовий статус має фізична особа, яка шукає, отримує, фіксує, зберігає та поширює інформацію, але не працює у штаті офіційного медіа?

- А) Власник медіа.
- Б) Професійний журналіст (у розумінні Закону).
- В) Блогер / Незалежний автор контенту.
- Г) Суб'єкт владних повноважень.

17. Який із принципів не стосується правового статусу суб'єктів медіаправа в Україні?

- А) Принцип рівності всіх медіа перед законом (незалежно від форми власності).

- Б) Принцип заборони цензури.
- В) Принцип обов'язкового державного фінансування всіх приватних медіа.
- Г) Принцип прозорості власності медіа.

18. Який із видів інформації є об'єктом особливих інформаційних відносин і має обмежений доступ?

- А) Публічна інформація (відкриті дані органів влади).
- Б) Рекламна інформація.
- В) Конфіденційна інформація або державна таємниця.
- Г) Новини культури та спорту.

19. Чи може іноземна юридична особа бути суб'єктом медіаправа (власником медіа) в Україні?

- А) Ні, законодавство України повністю забороняє іноземну власність у медіа.
- Б) Так, але з певними обмеженнями та вимогами щодо прозорості та контролю (наприклад, у сфері телерадіомовлення).
- В) Тільки якщо це медіа, яке мовить виключно іноземною мовою.
- Г) Так, без жодних обмежень.

20. Яку відповідальність несуть суб'єкти медіаправа (наприклад, редакція онлайн-видання) за поширення недостовірної інформації?

- А) Виключно кримінальну відповідальність.
- Б) Виключно адміністративну відповідальність (штрафи).
- В) Цивільно-правову (відшкодування моральної шкоди за позовом) та, у деяких випадках, інші види юридичної відповідальності (адміністративну, кримінальну).
- Г) Жодної відповідальності, якщо інформація була отримана з відкритого джерела.

21. Який основний принцип доступу до інформації закріплений в українському законодавстві?

- А) Принцип "інформація належить державі та надається за запитом".
- Б) Принцип "вся інформація є конфіденційною, крім спеціально дозволеної".
- В) Принцип "відкритість, прозорість та публічність, крім випадків, передбачених законом".
- Г) Принцип "доступ до інформації мають лише громадяни України".

22. Який спеціальний закон України регулює порядок реалізації права на доступ до публічної інформації?

- А) Закон України "Про медіа".
- Б) Закон України "Про захист персональних даних".
- В) Закон України "Про інформацію".
- Г) Закон України "Про доступ до публічної інформації".

23. Який термін встановлено для розпорядника інформації для надання відповіді на стандартний запит на публічну інформацію?

- А) Не більше 30 календарних днів.
- Б) Не більше 15 робочих днів.
- В) Не більше 5 робочих днів.
- Г) Не більше 10 календарних днів.

24. Яка інформація не може бути віднесена до публічної інформації з обмеженим доступом?

- А) Інформація, що містить державну таємницю.
- Б) Інформація про розміри заробітної плати керівника комунального підприємства.
- В) Конфіденційна інформація про стан здоров'я конкретної особи (без її згоди).
- Г) Службова інформація (внутрішньовідомча кореспонденція).

25. Який із цих видів інформації є конфіденційним за визначенням і захищається окремим законом?

- А) Інформація про діяльність Верховної Ради України.
- Б) Інформація про екологічну ситуацію.
- В) Персональні дані фізичної особи.
- Г) Статистична інформація про народжуваність.

26. Що таке "трискладовий тест" (Harm Test) у контексті обмеження доступу до інформації?

- А) Процедура перевірки журналіста перед наданням акредитації.
- Б) Юридична процедура, яку застосовує розпорядник інформації для визначення, чи може бути обмежений доступ до публічної інформації (переважання шкоди від розкриття над суспільним інтересом).
- В) Тест на знання законодавства про доступ до інформації для державних службовців.
- Г) Оцінка вартості надання інформації.

27. Який орган здійснює парламентський контроль за дотриманням законодавства про захист персональних даних в Україні?

- А) Міністерство юстиції України.
- Б) Уповноважений Верховної Ради України з прав людини (Омбудсман).
- В) Національна поліція України.
- Г) Національна рада України з питань медіа.

28. Чи може бути обмежено доступ до інформації про факти порушень прав і свобод людини і громадянина?

- А) Так, якщо це службова інформація.
- Б) Так, якщо це державна таємниця.
- В) Ні, доступ до такої інформації не може бути обмеженим.
- Г) Тільки за рішенням суду.

29. Яку максимальну плату може встановити розпорядник інформації за надання копій документів на запит?

- А) Плату, що покриває всі адміністративні витрати розпорядника.
- Б) Плату, що не перевищує граничні норми витрат на копіювання та друк, встановлені Кабінетом Міністрів України.
- В) Будь-яку розумну суму на власний розсуд розпорядника.
- Г) Плата заборонена законом.

30. До якого виду відповідальності може бути притягнута посадова особа за безпідставну відмову в наданні публічної інформації або порушення термінів її надання?

- А) Виключно дисциплінарної.
- Б) Адміністративної (штраф).
- В) Кримінальної (у разі тяжких наслідків).
- Г) Адміністративної та дисциплінарної, у деяких випадках можлива кримінальна.

31. Який основний нормативно-правовий акт України регулює захист персональних даних?

- А) Конституція України
- Б) Закон України "Про інформацію"
- В) Закон України "Про захист персональних даних"
- Г) Закон України "Про електронні комунікації"

32. Що таке "персональні дані" згідно з українським законодавством?

- А) Будь-яка інформація про фізичну особу, незалежно від того, чи можна її ідентифікувати.

- Б) Інформація, яка стосується лише фінансового стану особи.
- В) Відомості чи сукупність відомостей про фізичну особу, яка ідентифікована або може бути конкретно ідентифікована.
- Г) Будь-яка інформація, що публікується в медіа.

33. Який із перелічених видів інформації належить до чутливих персональних даних (особливих категорій даних), обробка яких вимагає додаткових умов захисту?

- А) Прізвище, ім'я, по батькові особи.
- Б) Номер телефону або адреса електронної пошти.
- В) Відомості про расове або етнічне походження, політичні погляди, стан здоров'я.
- Г) Дата народження та місце проживання.

34. Хто є "володільцем персональних даних" у розумінні Закону України "Про захист персональних даних"?

- А) Особа, яка має доступ до бази даних, але не визначає мету обробки.
- Б) Фізична або юридична особа, яка визначає мету обробки цих даних, встановлює склад цих даних та процедури їх обробки (якщо інше не визначено законом).
- В) Особа, якій дані були передані на зберігання.
- Г) Суб'єкт персональних даних (особа, чії дані обробляються).

35. Яка головна правова підстава для обробки персональних даних в Україні?

- А) Рішення суду.
- Б) Згода суб'єкта персональних даних (крім випадків, визначених законом).
- В) Усний дозвіл керівника організації.
- Г) Публікація цих даних у соціальних мережах.

36. Який термін встановлено для повідомлення суб'єкта персональних даних про факт порушення (витоку) його даних володільцем даних?

- А) Протягом одного місяця.
- Б) негайно або в найкоротший можливий термін (без необґрунтованої затримки).
- В) Протягом 72 годин.
- Г) Законодавство України не встановлює конкретного терміну.

37. Який орган здійснює державний контроль за додержанням законодавства про захист персональних даних в Україні?

- А) Міністерство цифрової трансформації України.
- Б) Національна поліція України.
- В) Уповноважений Верховної Ради України з прав людини.
- Г) Національна рада України з питань медіа.

38. Яке з прав суб'єкта персональних даних є фундаментальним?

- А) Право вимагати знищення будь-яких даних про себе негайно.
- Б) Право на доступ до своїх персональних даних, що обробляються, та право на їх виправлення.
- В) Право заборонити обробку своїх даних в будь-якому випадку, навіть якщо це вимагає закон.
- Г) Право на отримання грошової компенсації за кожен факт обробки даних.

39. Який принцип захисту даних вимагає, щоб дані збиралися для конкретних, законних і заздалегідь визначених цілей і не оброблялися в подальшому у спосіб, несумісний із цими цілями?

- А) Принцип адекватності даних.
- Б) Принцип мінімізації даних.
- В) Принцип цільового призначення (цільової обробки).
- Г) Принцип конфіденційності.

40. Який вид відповідальності передбачений за серйозне порушення законодавства про захист персональних даних (наприклад, незаконне збирання, використання або поширення чутливих даних)?

- А) Виключно цивільно-правова (відшкодування шкоди).
- Б) Адміністративна або кримінальна відповідальність (залежно від тяжкості порушення).
- В) Лише дисциплінарна відповідальність для працівників.
- Г) Тільки штрафи від Уповноваженого ВРУ з прав людини.

41. Який із цих принципів не є основоположним для регулювання діяльності медіа в Україні?

- А) Свобода діяльності медіа.
- Б) Заборона цензури та втручання в редакційну незалежність.
- В) Обов'язковість отримання державної ліцензії для всіх типів медіа, включаючи онлайн-видання.
- Г) Прозорість власності медіа.

42. Який державний орган є ключовим регулятором у сфері медіа в Україні згідно з Законом "Про медіа"?

- А) Кабінет Міністрів України.
- Б) Міністерство культури та інформаційної політики України.
- В) Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення (Національна рада України з питань медіа).
- Г) Антимонопольний комітет України.

43. Який із перелічених суб'єктів медіа підлягає обов'язковому ліцензуванню (а не ресстрації чи повідомленню)?

- А) Друковане видання (газета).
- Б) Платформа спільного доступу до відео (наприклад, YouTube).
- В) Онлайн-медіа (веб-сайт новин).
- Г) Суб'єкт лінійного аудіовізуального медіа (телеканал або радіостанція).

44. Що таке "плюралізм медіа" у контексті регулювання?

- А) Наявність лише державних медіа.
- Б) Ситуація, коли всі медіа висловлюють єдину державну позицію.
- В) Існування різноманітних джерел інформації, різних форм власності та редакційних поглядів, що забезпечує повний спектр думок у суспільстві.
- Г) Обмеження кількості медіа на ринку.

45. Яке обмеження щодо контенту є обов'язковим для всіх медіа під час висвітлення інформації про військову агресію?

- А) Повна заборона публікації будь-яких новин про війну.
- Б) Обов'язкове погодження всіх матеріалів із Генеральним штабом ЗСУ.
- В) Заборона поширення інформації, що містить виправдовування, визнання правомірною збройної агресії РФ проти України, символіку воєнного вторгнення.
- Г) Дозвіл на публікацію непідтвердженої інформації про перебіг бойових дій.

46. Який статус мають іноземні лінійні медіа (телеканали інших країн) в Україні?

- А) Повна заборона трансляції в будь-якому вигляді.
- Б) Вільний доступ до ринку без жодного регулювання.
- В) Вони можуть бути визнані такими, що відповідають Європейській конвенції про транскордонне телебачення, або їхній контент може бути адаптований для ретрансляції в Україні.
- Г) Підлягають обов'язковій перереєстрації в Україні.

47. Який механізм використовує Національна рада України з питань медіа для впливу на онлайн-медіа, які порушують законодавство?

- А) Анулювання ліцензії (онлайн-медіа не ліцензуються).
- Б) Виключно кримінальне переслідування власників.
- В) Приписи, штрафи, а у випадку систематичних та грубих порушень — тимчасова заборона поширення (блокування) на території України за рішенням суду або Нацради.
- Г) Позбавлення акредитації журналістів.

48. Які вимоги висуваються до медіа щодо прозорості власності?

- А) Жодних вимог, це комерційна таємниця.
- Б) Обов'язок публікувати повну та актуальну інформацію про свою структуру власності та кінцевих бенефіціарних власників на своїх веб-сайтах або в публічних реєстрах.
- В) Інформація надається лише на запит правоохоронних органів.
- Г) Достатньо вказати назву юридичної особи.

49. Який термін надається медіа для усунення порушень, виявлених Національною радою України з питань медіа під час перевірки, якщо це не є грубим порушенням?

- А) 3 години.
- Б) Термін визначається індивідуально, зазвичай у приписі, з урахуванням характеру порушення.
- В) 1 день.
- Г) 30 календарних днів, незалежно від типу порушення.

50. Що передбачає регулювання "мови ворожнечі" (hate speech) у медіаправі України?

- А) Дозвіл на поширення будь-яких висловлювань, якщо вони не закликають до насильства.
- Б) Заборону поширення висловлювань, які розпалюють національну, расову чи релігійну ворожнечу та ненависть, принижують честь і гідність особи.
- В) Регулювання стосується лише друкованих ЗМІ.
- Г) Регулювання стосується лише політиків, а не журналістів.

51. Яка організаційно-правова форма Акціонерного товариства "Національна суспільна телерадіокомпанія України" (АТ "НСТУ")?

- А) Державне підприємство.
- Б) Приватне акціонерне товариство.
- В) Публічне акціонерне товариство, 100% акцій якого належать державі.
- Г) Товариство з обмеженою відповідальністю.

52. Який ключовий принцип діяльності Суспільного мовника?

- А) Принцип комерційної вигоди та максималізації прибутку.
- Б) Принцип забезпечення об'єктивної, достовірної та неупередженої інформації, незалежної від органів державної влади.
- В) Принцип висвітлення виключно офіційної позиції Кабінету Міністрів України.
- Г) Принцип розважального контенту з мінімальною кількістю новин.

53. Який орган управління АТ "НСТУ" здійснює нагляд за діяльністю компанії та забезпечує її незалежність?

- А) Правління АТ "НСТУ".
- Б) Президент України.
- В) Верховна Рада України.
- Г) Наглядова рада АТ "НСТУ".

54. Яким чином формується склад Наглядової ради АТ "НСТУ"?

- А) Всі члени призначаються Президентом України.
- Б) Всі члени обираються на загальних зборах акціонерів (держави).
- В) Частина членів обирається Верховною Радою України та Президентом України, а частина — конференціями представників громадських об'єднань та асоціацій у різних сферах.
- Г) Всі члени обираються трудовим колективом АТ "НСТУ".

55. Яке основне джерело фінансування поточної діяльності Суспільного мовника згідно із законодавством?

- А) Виключно доходи від комерційної реклами.
- Б) Державне фінансування з Державного бюджету України (захищена стаття видатків).
- В) Спонсорські внески від приватних осіб та фондів.
- Г) Кошти від продажу майна компанії.

56. Чи має право Наглядова рада АТ "НСТУ" втручатися в поточну господарську та редакційну діяльність Правління АТ "НСТУ"?

- А) Так, має повне право контролювати всі аспекти діяльності.
- Б) Ні, пряме втручання забороняється законом для забезпечення

редакційної незалежності.

В) Тільки за погодженням з Міністерством фінансів України.

Г) Тільки під час воєнного стану.

57. Який документ визначає внутрішні правила та стандарти журналістської етики, обов'язкові для працівників Суспільного мовника?

А) Конституція України.

Б) Редакційний статут.

В) Кодекс законів про працю України.

Г) Рішення Національної ради України з питань медіа.

58. Який відсоток національного аудіовізуального продукту має становити загальний тижневий обсяг мовлення Суспільного мовника (у загальному випадку)?

А) Не менше 30%.

Б) Не менше 50%.

В) Не менше 60%.

Г) 100% всього ефіру.

59. Яку функцію виконує Суспільний мовник в умовах надзвичайних ситуацій або воєнного стану?

А) Припиняє свою діяльність до стабілізації ситуації.

Б) Переходить під повний контроль військового командування і транслює лише їхні повідомлення.

В) Забезпечує населення оперативною, достовірною та об'єктивною інформацією, діючи як критично важливий елемент інформаційної безпеки держави.

Г) Транслює виключно розважальний контент для підтримки морального духу населення.

60. Який орган обирає голову та членів Правління АТ "НСТУ"?

А) Загальні збори акціонерів.

Б) Наглядова рада АТ "НСТУ" за поданням голови правління.

В) Президент України своїм Указом.

Г) Конкурсна комісія при Міністерстві культури та інформаційної політики.

5. РЕКОМЕНДОВАНІ ТЕМИ РЕФЕРАТІВ

1. Інформація з обмеженим доступом.
2. Конфіденційна інформація юридичних осіб.
3. Види персональних даних.
4. Державна таємниця.
5. Правове регулювання доступу до службової інформації.
6. Суспільне мовлення як важливий чинник незворотності демократичних перетворень в Україні.
7. Квотування української мови в мас-медіа та інтереси споживача інформації.
8. Соцмережі як новітні медіа та загрози спрощеної, викривленої картини сприйняття навколишньої дійсності.
9. Символізація дійсності та медіа-реальність.
10. Шляхи нормативно-правового забезпечення та практичної реалізації дотримання авторського права в мережі Інтернет.
11. Роздержавлення державних та комунальних мас-медіа: перспектива якісного покращення контенту чи загроза національній безпеці?
12. Традиційні медіа та забезпечення конкурентноспроможності на ринку інформаційних послуг: проблеми переорієнтації.
13. Журналісти приватних медіа: дотримання стандартів та задоволення інтересів власників.
14. Політична джінса в регіональних медіа та забезпечення функції «стороржового пса» демократії: аспекти співвідношення.
15. Можливі шляхи переорієнтації / оптимізації редакційної політики місцевих медіа в боротьбі за глядача в складних умовах забезпечення фінансової конкурентноспроможності.
16. Основні міжнародні документи, що регулюють діяльність ЗМІ в Україні.
17. Загальна декларація прав людини, Міжнародний пакт про громадянські і політичні права, Європейська Конвенція з прав людини та їх значення в забезпеченні права на свободу висловлювань та інформацію.
18. Європейська Конвенція Про свободу вираження поглядів та інформації.
19. Європейська конвенція про транскордонне телебачення.

20. Декларація про свободу комунікацій в Інтернеті.
21. Директива «Телебачення без кордонів».
22. Свобода вираження поглядів у практиці Європейського суду з прав людини.
23. Найбільш яскраві судові справи за участі української сторони у практиці Європейського суду з прав людини та їх вплив на національну медіа-практику.
24. Конституційно-правові засади журналістської діяльності в Україні.
25. Міжнародно-правовий захист журналістських джерел інформації.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Еннан Р. Є. Медіаправо. Навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти за першим (бакалаврським) рівнем спеціальності «Журналістика». Одеса: НУ "ОЮА", 2020. 50 с.
2. Інформаційне право України: навчальний посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 416 с.
3. Яценко В.А. Предмет і метод інформаційного права в сучасних дискусіях. Інформація і право. № 4(43)/2022. 2022. С. 50-58.
4. Уткіна М. С. Інформаційне право (у схемах і таблицях): навчальний посібник. – Суми: Сумський державний університет, 2022. 221 с.
5. Кодацька Н. О., Філатов В. В. Медіаправо: навчальний посібник. Дніпро: УМСФ. 2024. 93 с. медіа.
6. Гулаткан С. Регулювання діяльності медіа в умовах збройної агресії за новим законом про URL : <https://imitorings/regulyuvannya-diyalnosti-media-v-umovah-zbrojno.org.ua/yiagmoni> 92 resiyizano vum-zakonom-pro-media-i50562.
7. Баконіна О. Роз'яснення щодо впровадження Закону «Про медіа». URL : https://jurliga.ligazakon.net/news/218586_rozyasennya-shchodo-vprovadzhennya-zakonu-pro-media.
8. Загоруй І.С., Воронько О.І. Методичні вказівки до виконання контрольних робіт з дисципліни «Медіаправо та медіабезпека» (для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти заочної (дистанційної) форми навчання) спеціальності 061 «Журналістика»). Київ: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2024. 46 с.
9. Гудзь Л.В. Напрями вдосконалення стандартів роботи ЗМІ під час виборчого процесу в Україні із врахуванням досвіду провідних європейських країн. Том 1 № 79 (2023): Науковий вісник Ужгородського Національного Університету, 2023. Серія Право. С.133-137.
10. Гузій І., Грудень А. Розвиток цифрової грамотності майбутніх журналістів як предмет науково-педагогічних досліджень. Академічні <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/549>. візії. 2023. №22. URL:
11. Ісаєнко Є. Г. Вплив Закону України «Про медіа» на кримінально-правову охорону професійної діяльності журналістів. Київський часопис права. 2023. № 1. С. 276-281.

12. Кабанов О., Заярний О., Мироненко В. Довідник із громадянських (особистих), політичних та інших прав людини в умовах воєнного стану. Київ : ГО «Платформа прав людини», 2022. 185 с.

13. Камінська Н. В., Гультай М.М., Титко А.В. Особливості відповідальності за порушення права на інформацію, безпеки журналістів. Філософські та методологічні проблеми права. 2021. № 1 (21). С.84-91.

14. Ковалів М. В., Єсімов С. С., Ярема О. Г. Інформаційне право України : навчальний посібник. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 416.

15. Красноступ Г.М. Правове регулювання професійної діяльності журналістів та інших медіа-учасників в Україні. Інформація і право. 2023. №4 (47). С. 72-83.

16. Нашинець-Наумова А.Ю. Інформаційне право: навчальний посібник. Київ: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2020. 136 с.

17. Пономаренко О. М. Дифамація: як правильно обрати ефективний спосіб захисту? (На підставі аналізу практики ЄСПЛ та Верховного суду). Права та основоположні свободи людини у контексті євроінтеграції України : круглий стіл до Дня юриста, 4 жовт. 2023 р. Харків, 2023. С. 52-56.

18. Правові норми журналістики України: навч. посіб. / З. В. Галаджун, М.В. Колеснікова. Київ: Видавець ФОП Піча Ю.В., 2021. 248 с.

19. Рассохіна А.М. Особливості правового регулювання онлайн-медіа: зарубіжний досвід. Юридичний науковий електронний журнал. 2021. № 10. С.612- 615. Допоміжна

20. Про суспільні медіа України: Закон України від 17.04.2014 року / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1227-18#Text> 04.09.2025). (дата звернення: 04.09.2025).

21. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 року / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text> 04.09.2025). (дата звернення: 04.09.2025).

22. Про захист персональних даних: Закон України від 01.06.2010 року / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text> 04.09.2025). (дата звернення: 04.09.2025).

23. Про медіа: Закон України від 13 грудня 2022 року / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2849-20#Text> (дата звернення: 04.09.2025).

24. Про державну підтримку медіа, гарантії професійної діяльності та соціальний захист журналіста: Закон України від 23 вересня 1997 року № 540/97-ВР / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/540/97-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 04.09.2025).

25. Про видавничу справу: Закон України від 5 червня 1997 року / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/318/97-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 04.09.2025).

26. Про рекламу: Закон України від 03.07.1996 року / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/270/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 04.09.2025).

27. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 року / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text> (дата звернення: 04.09.2025).

28. Mykhailo Baimuratov, Boris Kofman, Denis Bobrovnik, Serhii Zytyk, Tetiana Hrekul-Kovalyk. The law and technology: a study on the impact of modern digital technologies on the legal system and its regulation. *Lex Humana*. v. 15, n. 4. 2023. pp. 144-165. <https://seer.ucp.br/seer/index.php/LexHumana/article/view/2716>.

29. Ludmila Stasiuk, Oleksandr Stasiuk, Yurii Husiev, Iryna Revutska, Oleh Koretskyi, Viktoriia Anishchuk, Ihor Bylytsia, Serhii Zytyk, Nataliya Shcherbyuk. Modern problems of the general theory of human rights: Ukrainian context. *AD ALTA*. Issue 2. Special 13/02-XXXVII. 2023. pp. 141-144. https://www.magnanimitas.cz/ADALTA/130237/papers/A_23.pdf.

30. Аніщук В.В., Зицик С.Г. Іт-право в Україні: історико-правовий аналіз розвитку. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія ПРАВО*. Випуск 87. Частина 2. Ужгород, 2025. С. 262-266. DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.87.2.39>.

31. Зицик С. Г. Правове регулювання інформації з обмеженим доступом. *Юридичний науковий електронний журнал*.

<https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-5/54>. електронний 2023. №5.
С. 220-223. DOI

32. Зицик С. Г. Правове регулювання підприємницької діяльності в Україні. Юридичний науковий журнал. <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-12/41>. 2022. №12.

33. Кодацька Н. О., Філатов В. В. Медіаправо : навчальний посібник. Дніпро : УМСФ. 2024. 93 с.

Медіаправо. [Текст]: методичні вказівки до семінарських занять та виконання самостійних робіт для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти освітньої програми «Медіакомунікації та PR» галузі знань «С Соціальні науки, журналістика, інформація» спеціальності «С7 Журналістика» денної та заочної форм навчання / уклад. С.Г. Зицик. Луцьк. ЛНТУ, 2026 с. 45.

Комп'ютерний набір
Редактор

С.Г. Зицик
С.Г. Зицик

Підп. до друку «__» _____ 2026 р.
Формат 60x84/16. Папір офс.
Гарн. Таймс. Ум. друк. арк. __
Тираж 50 прим.

Відділ іміджу та промоцій
Луцького національного технічного університету
43018, м. Луцьк, вул. Львівська, 75
Друк – ВІП ЛНТУ